

Η 3^η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΠΕΤΟΒΕΝ

Η «Εξέλιξις» μοιραί και ἀναπόφευκτο μονοπάτι ἀπ' ὃπου περνᾶ χωρὶς ποτὲ νὰ λαθορούγῃ δύοιαδήποτε ὑπαίξεις κι' ἂν είναι μεγάλη καὶ προνομοιοῦντος, χαρακτηρίζει φυσιολογικά καὶ τὸ ἔργο τοῦ Μπετόβεν, τοῦ ὑπερόχου αὐτοῦ Δασκάλου, καὶ τοῦ πειδὸς μεγάλου Ἰωάς ἀπὸ τοὺς Θεούς, ποὺ κατοικοῦντες στὶς κορυφές τοῦ μοναϊκοῦ «Ολύμπου». Τὸ ἔργο τοῦ κωφοῦ Τιτάνος χαρακτηρίζεται ὡς γνωστὸ ἀπὸ τρεῖς περιόδους, καθε μία τῶν δύοιών· ἀντιρροστεπένεις κι' ἀπὸ ἕνα ξεχωριστὸ στύλο. Η πρώτη περιόδος περιλαμβάνουσα ἔνα σημαντικὸ μέρος τοῦ συμφωνικοῦ του ἔργου (ἀφίνω τὶς ἀναρρίθμητες συνθέσεις μουσικῆς δωματίου) καθὼς είναι, ἕνα κονσέρτο γιὰ πιάνο σὲ Mī ♭ (ἀτελείωτο), 12 γερουμανικοὶ χοροὶ γιὰ δραχήστρα, 12 μενουέτα ἐπίσης γιὰ δραχήστρα, ἕνα Rondo γιὰ πιάνο καὶ δραχήστρα (ποὺ ἀπετελείστε οἱ Czerny) καὶ τέλος τὴ 1η καὶ 2η Συμφωνία, είναι μιὰ περιόδος κοπιαστικῆς γιὰ τὸ Δημιουργὸ ἑρεύνης, ὅποιον ἐκτὸς ἀπὸ μερικὲς ἀναλαμπὲς ἔξαιρετικῆς ίδιαιφυΐας, τὸ ἔργο του βγαίνει δυνατὰ ἐπηρεασμένο ἀπὸ τὸ Χάνδην καὶ τὸ Μόσαρτ.

Η δεύτερη περιόδος περιλαμβάνουσα τὴ 3η, 4η καὶ 5η Συμφωνία (ἀφίνω καὶ πάλι τὴ μουσικὴ δωματίου), είναι ἡ ἐποχὴ ὃπου χειραρχεύει· νος ὁ συνθέτης ἀπὸ τὸν μεγάλον μουσικὸν προγόνον του, ἔξεδήλωσε τὴν λογοή του δημιουργικὴ ἀτομικότητα.

Η τρίτη τάρα ταῦτα καὶ τελευταῖα περιόδος περιλαμβάνει τὴν 6η, 7η καὶ 8η Συμφωνία, γιὰ νὰ τελειώσῃ ὑστερά ἀπὸ δέκα χρόνια στὴν ἀνυπέρβλητη δημιουργία τῆς «Ἐνάτης μὲ τὴν δοτοία ὁ Ἀρτίστας, ὃν καθὼς πάντοτε ἀκατανόητο καὶ ἴδιώρυθμο μέσα στὴν πεζότητα τῆς ζωῆς, βάλθηκε αὐτὸς ὁ πονεμένος—δάκος τότε τῆς συμφορᾶς καὶ τοῦ πόνου—νὰ τραγουδήσῃ στοὺς ἄλλους γιὰ κύκνειο φύσια τοῦ τὴν ὄμορφη χαρά!»

Στὴ δεύτερη περιόδο, ἐκδηλώθηκε, καθὼς είπα, ἡ ἀτομικότης τοῦ Μπετόβεν καὶ ἡ 3η Συμφωνία ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρία. «Ἄπ' αὐτῇ μιτροῦντε νὰ ἐπαναλάβουμε καὶ γι' αὐτὸν τὰ λόγια ποὺ εἶπε ἀργότερα ὁ Βάγγερ «ὅς ἀνθρωπος καὶ ὡς δημιουργὸς βαδίζει τῷρα πρὸς ἕνα καινούργιο κόσμο».

"Αφίνοντας τὸ ιστορικὸ τῆς Ζης Συμφωνίας, ἡ δποία καθὼς γνωρίζουμε γράφτηκε κατ' εἰσήγησι τοῦ στρατηγοῦ Βερναδόττη και ἐξ αἰτίας συνάμα τοῦ ἀμερίστου θαυμασμοῦ ποὺ είχε ὁ Μπετόβεν γιὰ τὸν Ναπολέοντα, φρέα τότε νέων δημιοκρατικῶν Ἰδεῶν, θὰ στραφούμε πρὸς τὴ τεχνικὴ ἀνάλυσι τοῦ ἔργου δίνοντες μιὰ Ἰδέα τῆς ὑπερόχου τεχνοτροπίας τοῦ Δασκάλου, ἡτις ὡς σήμερα τούλαξιστον θεωρεῖται ἀπὸ κάθε σπουδάζοντα νέο μουσικὸ ὡς τὸ Ἰδεῶδες ὑπόδειγμα ἐπὶ τοῦ δποίου στηρζει τὴ τεχνικὴ του μόρφωσι. "Οποις τὶς ἄλλες Συμφωνίες του, ἔτοι κι" αὐτὴν ὁ Μπετόβεν τὴν ἐπένδυσι μὲ τὴν Ἰδία καθιερωμένη κλασσικὴ φόρμα. "Απετελέσθη δηλ. ἀπὸ ἔνα Allegro, ἔνα Adagio, ἔνα Scherzo (¹) κι" ἔνα Finale.

Εἰς τὸ πρῶτο μέρος (*All' com' erio Mi b¹*,) και κατόπιν δύο συγχροδιῶν τῆς τονικῆς Mi b ποὺ ἐκτελεῖ ὀλόκληρος ἡ δρχήστρα, τὰ βιολοντσέλλα ἐκθέτουν ἀμέσως τὸ πρῶτο θέμα τοῦ Allegro, ζωηρὸ καὶ ἐπίσημο, κάτιο ἀπὸ τὸ τρέμολο ποὺ κάμουν τὰ δεύτερα βιολιά καὶ ἡ βιολές.

Θέμα

Τὰ πρῶτα βιολιά καθὼς βλέπουν παρεμβαίνοντα μετὰ τὰ τέσσερα μέτρα τοῦ θέματος καὶ ἐκτελοῦν μερικὲς ψηλὲς καὶ συγκεκομένες νότες, ὅπου ὑστερα ἀπὸ μίαν θεματικὴν ἀνάπτυξην 12 μέτρων, τὸ φαγγότα καὶ οἱ κλαρινέτες ἐπαναλαμβάνουν τὸ ἀρχικὸ θέμα, τὸ δποίον κατ' οὐδίαν δὲν ἀποτελεῖται παρά ἀπὸ τρεῖς νότες τῆς συγχορδίας τῆς τονικῆς Mi b μεῖζων. "Υστερα ἀπὸ μερικὰ ἀκόμη μέτρα, ἐκτελούμενα μὲ ζωή ἀπ' ὅλη τὴν δρχήστρα (ἐκτὸς ἀπὸ τὶς τρόμπατες καὶ τὰ τύμπανα), τὸ πρῶτο θέμα ἐπανέρχεται θριαμβευτικὸ σ' ἔνα τρομερὸ unisono, ὅπαν αἴφνης, ἔνα καινούργιο θέμα ἀπὸ τρεῖς νότες ἀναφένεται ἐκτελούμενο διαδοχικῶς ἀπὸ τὰ 'Ουπονά, τὶς κλαρινέττες, τὰ φλάσια

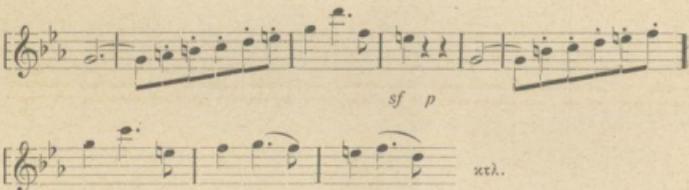
(¹) Η μόνη παραλλαγὴ ποὺ ἐπέφερε ὁ Μπετόβεν εἰς τὴν φόρμα τῆς Συμφωνίας εἶνε διτὶ ἀντὶ τοῦ Menet τοῦ Χάδην και τοῦ Μόζαρτ, ἐπενόησε πρῶτος και ἐφήμορος ἀπὸ τὴ δεύτερη Συμφωνία του, τὸ Scherzo.

καὶ τὰ βιολιὰ τὰ δύοια κατόπιν παταλήγουν σ' ἔνα χαρακτηριστικώτατο Tutti διλοκλήφου τῆς δρχήστρας.

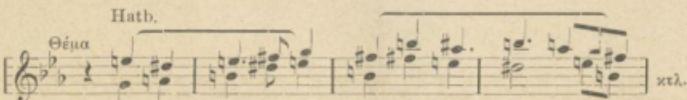

"Υστερα ἀπὸ μίαν ἐπαναφορὰν τοῦ δευτέρου θέματος ποὺ ἐκτελεῖται κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὴν ἀρμονίαν καὶ νότερα ἀπὸ τὰ βιολιὰ καὶ τὸ δύοιν ἀκολουθεῖται ἐκ νέου ἀπὸ ἔνα Tutti τῆς δρχήστρας, δρχίζει ἡ περίφημη ἑκείνη θεματικὴ ἀνάπτυξις εἰς τὴν δύοιαν κανένας μέχρι τοῦδε δὲν ἔφθασε τὸ Μπετόβεν, καὶ λόγῳ τῆς δύοις τὸ πρῶτον μέρος τῆς Συμφωνίας είνε ἀπὸ τίς μεγαλοπρεπέστερες συνθέσεις τοῦ Δασκάλου.

Μερικές νότες εἰς τὰ βιολιά, κλαυνέττες καὶ φαγγότα, ἐπαναλαμβάνουν ἀλλοιομένο τὸ πρῶτο θέμα, κατόπιν τὸ δεύτερο, ἐνῷ τὰς συνοδεύουν πρῶτα μὲν τὰ ἔγχορδα, κατόπιν δὲ τὰ ξύλινα πνευστά.

"Υστερα ἀπὸ μίαν ἀνάπτυξι 32 μέτρων ἐπανέρχεται τὸ πρῶτο θέμα εἰς ντὸ δίεσις Ἑλασσον, ὅποταν μετὰ ἔνα tutti fortissimo τῆς δρχήστρας, κάμνει τὴν ἐμφράνισι τον ἄλλο καινούργιο θέμα ἐκτελούμενο ἀπὸ τὰ δύο Όμπουν καὶ ἔνα βιολοντσέλλο.

καὶ τὸ δύοιν εὐθὺς ἀμέσως ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τὸ φλάσιτο, βιολὶ καὶ φαγγότο εἰς τὸ Λα Ἑλασσον. Μόλις τελειώσει αὐτῇ ἡ ἐπανάληψις, τὰ ἔγχορδα

ἡ κλαρινέττα καὶ τὰ φαγγότα ἐπαναλαμβάνουν τὸ πρῶτο θέμα εἰς ντὸ μεῖζον, τὸ ὄποιον μετ' διλίγον ξαναεμφανίζεται εἰς ντὸ ἔλασσον. Κατόπιν μιὰ σειρὰ μετατροπῶν φέρει τὸν τόνον Μί ♭ ἔλασσον, μέσα στὸ ὄποιον ἡ κλαρινέττα συνφδεία τοῦ φαγγότου καὶ τοῦ βιολοντσέλλου λαμβάνει τὸ νέον θέμα σὲ Μί ♭ ἔλασσον.

Θέμα

⁷ Ακολουθεῖ κατόπιν μιὰ καινούργια εἰσαγωγὴ τοῦ ἀρχικοῦ θέματος ἐκτελουμένη ὑπὸ τοῦ φαγγότου, ὅποταν ὑστερα ἀπὸ 23 μέτρα διαλογικῆς συζητήσεως μεταξὺ ἑγχόδων καὶ ξύλινων πνευστῶν, τὰ βιολιὰ μόνα τους ἐκτελοῦν τὸ περίφημο τρέμολο τὸ ἐπονομασθὲν «Μειδίαμα τῆς χιμαίρας» ποὺ καταλήγει κατόπιν εἰς τὴν μεθ' ἔβδόμης συγχορδίαν τῆς δεσποζόντης, ἐνῷ τὸ κόρον ἐκτελεῖ τὸ ἀρχικὸ θέμα εἰς τὴν τονικήν, ποὺ τόσα σχύλια καὶ ἐπιχρίσεις ἐπροσάλλεσε ἀπὸ τὴν τότε κριτική, λόγῳ τῆς τολμηρᾶς γιὰ τότε παραφωνίας τῶν δύο συγχορδιῶν.

Υστερα ἀπὸ δύο μέτρα fortissimo, ἀκολουθεῖ τὸ αὐτὸ θέμα ἀπὸ τὸ κόρον εἰς fa ἔλασσον καὶ εὐθὺς ἀμέσως τὸ ἔδιο εἰς Μί ♭ μεῖζων ἀπὸ τὸ φλάνυτο καὶ τὸ πρῶτο βιολί.

Μετὰ μίαν τελενταίαν θεματικὴν ἀνάπτυξη ὅπου δλα τὰ θέματα ἐπινέρχονται μεγάλως διαμορφωμένα, φθάνοντεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν Coda μήκους 140 μέτρων. Αὗτη ἀρχῆς εἰ μὲ μίαν ἀνάμνησι τοῦ ἀρχικοῦ θέματος, τὸ ὄποιον ἀπ' ἔδω καὶ στὸ ἔξῆς δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ πλέον τὴν ὁργήστρα, γιὰ νὰ τελειώσῃ σὲ λίγο τὸ πρῶτο μέρος τῆς Συμφωνίας μέσα σὲ μιὰ τεχνοτροπία μιᾶς ἀπαράμιλλης δεξιοτεχνίας.

**

II Στὸ δεύτερο μέρος τὸν ἀκολουθεῖ (Marche funèbre. Adagio assai en ut mineur 2/4).

Ο Μπετόβεν συνθέτει, μετὰ τοὺς νικηφόρους ἀγῶνας τοῦ πρώτου μέ-

ρους, ἔνα νεκρώσιμο ἐμβατήριο ὑπερόχου μεγαλείου εἰς ἀνάμυην τοῦ ἥρωός του. "Ἐνα πρῶτο θέμα 8 μέτρων ἐκπίθεται στὴν ἀρχὴν pianissimo ἀπὸ τὰ πρῶτα βιολιὰ ποὺ τὰ συνοδεύουν τὰ ἄλλα ἔγχορδα, ἐνῷ τὸ ἴδιο θέμα ἐπαναλαμβάνεται ἀμέσως ἀπὸ τὸ "Ομποε, ποὺ τὸ συνοδεύουν κι' αὐτό, μόλις ἀπούμενα τὸ κόρνο, ἡ τρομπέττα καὶ τὸ φραγγόττο, τῶν ἔγχορδων ἐκτελούντων ἀσθενέστατα τέσσαρες νότες ποὺ μᾶς δίνουν τὴν ἐντύπωσιν ἐνὸς πενθύμου ταμπούρου.

Θέμα

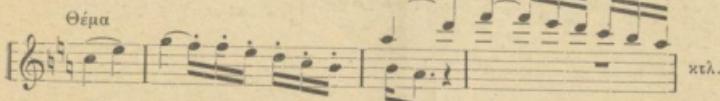
Κατόπιν ἀκολουθεῖ ἀπὸ τὰ πρῶτα βιολιὰ δεύτερο θέμα σὲ Mi ♭ μεῖζον τὸ ὄποιον διὰ μέσου διαφόρων ἀποχρώσεων piano-forte ἔρχεται νὰ καταλήξῃ στὴ συγχορδία τῆς δεσποζούσης τοῦ Ντο Ἑλλασσον.

Θέμα

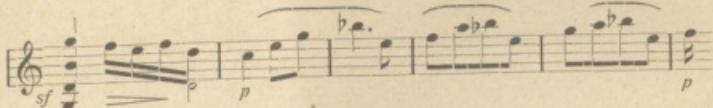
Σὰν τελεώσῃ αὐτὸ τὸ θέμα ἔνακούγεται ἀπὸ τὰ πρῶτα βιολιὰ τὸ πρῶτο ἀρχικὸ θέμα εἰς fa Ἑλλασσον, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ δεύτερο ἀπὸ τὰ "Ομπονά, ἐνῷ ἄλλα δευτερέντα θέματα ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῶν ἔντελων πνευστῶν. Τώρα δ τόνος ἀλλάζει ἀπὸ Ἑλλασσον σὲ μεῖζονα. "Ἐνα καινούργιο θέμα ἀκούγεται σιγανὰ ἀπὸ τὰ δύμποις φλάστα καὶ φραγγότα μὲ τὴν συνοδία τῶν ἔγχορδων καὶ τὸ δρόιον ἀπὸ ἔνα ἀρχικὸ piano καταλήγει εἰς τὸ δύδοο μέτρο σ' ἔνα χαρακτηριστικὸ fortissimo.

Θέμα

"Ἐπὶ τέσσερα μέτρα τὸ tutti τῆς δροχήστρας ὑποβασταζόμενο ἀπὸ ἔνα

δυνατό ἥχο τῶν τυμπάνων, δίδει τῆς δύο νότες σολ—οε. Μιὰ ἐπιστροφὴ τῶν βιολιῶν ἀναπτύσσουσα τὸ κάτωθι θέμα καὶ συνοδευόμενα ἀπὸ τρίγχα

ἐκτελούμενα ἀπὸ τῆς βιόλες, ἐπαναφέρει τὸ piano ἐνῷ μέχρι τέλους τοῦ μέρους αὐτοῦ ποὺ εἶνε ἄλλως τε πολὺ βραχύ, τὰ πνευστά ἐκτελοῦν ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ δεύτερο καὶ τρίτο θέμα.

* * *
Ἀκολουθεῖ κατόπιν ἔνα fortissimo ἐπὶ τῆς συγχορδίας Ντο Ἐλασσον ἀρχῆσσον ἀπὸ τὰ κοντραπιάσσαν καὶ τὰ βιολοντσέλλα, ξανακοῦμε σὲ λίγο μιὰ ἐπανάληψι τοῦ ἀρχικοῦ θέματος μὲ κλαρίνα καὶ δύτος, συνοδευόμενα ἀπὸ τὰ ἔγχορδα, ἐπακολουθεῖ τὸ δεύτερο θέμα, δόπταν μιὰ χαρακτηριστικὴ σιγή προετοιμᾶσσε τὴν εἰσαγωγὴ ἀπὸ τὰ ἔγχορδα ἐνὸς νέου θέματος σὲ Si ♭ Ἐλασσον τὸ δόπτον ἔξελίσσεται μὲ συγκοπὰς γιὰ νὰ καταλήξῃ εἰς μίαν τελευταίαν ἐπανάληψι τοῦ πρώτου θέματος sotto voce ἐκτελούμενο ἀπὸ τὰ πρῶτα βιολιά μὲ συνοδεία τῶν κλαρίνων καὶ τῶν δύο κόρφων. Μιὰ συγχορδία τοῦ Ντο Ἐλασσον ποὺ ἔξασθενουμένη σὲ piano καὶ καταλήγει σ' ἔνα piano d'orgue, ἐπιφέρει τὸ τέλος τοῦ δεύτερου αὐτοῦ μέρους τῆς Συμφωνίας.

III. Τὸ Scherzo-vivace (en Mi ♭ Majeur $\frac{2}{4}$) ποὺ ἀκολουθεῖ, ἀρχῆσι
pianissimo καὶ stac. ἀπὸ ἔνα θέμα εἴθυμο καὶ πεταχτὸ σὲ Mi ♭ μεῖζον
ἐκτελούμενο ἀπὸ τὰ δύτον καὶ τὰ πρῶτα βιολιά, ἐνῷ τὰ λοιπά ἔγχορδα
συνοδεύουν μ. ἔνα εἶδος φιθύρου.

Allegro vivace

Θέμα

κτλ.

Σὲ λίγο τὸ ὕδιο θέμα ἐπαναλαμβάνεται 8va ἐπάνω (en fa) ἀπὸ τὰ φλάσσατα καὶ τὰ βιολιά, διαν τότε δεύτερο θέμα ἐμφανίζεται. Τὰ ἔγχορδα

ξεικολουθοῦν μετ' αὐτὸ μόνα τοὺς τὸν ἀρχικὸ ψίθυρο, ὅταν τὸ πρῶτο θέμα ξανάρχεται ἐπὶ σκηνῆς εἰναι fa κατόπιν en Mi ♭ γιὰ νὰ καταλήξῃ σ' ἔνα τυττὶ τῆς δρχήστρας δύον ὁ τριμερὴς ρυθμὸς θραύεται διὰ τοῦ τονισμοῦ τοῦ ἀσθενοῦς μέρους τοῦ μέτρου.

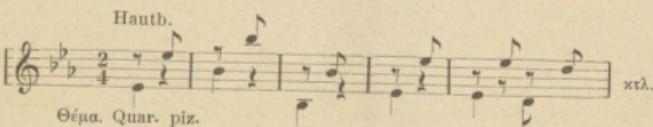

* * *

Ἐρωταποκρίσεις τῶν Ἑγχόρδων καὶ τῶν πνευστῶν ἀκολουθούμεναι ἀπὸ ἔνα βραχὺ tutti ἐπιφέρουν τὸ τέλος τοῦ πρώτου μέρους τὸ ὄποιον ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τὴν ἀρχήν. Τὸ πρῶτο θέμα τοῦ Trio ποὺ ἀκολουθεῖ περνᾶ στὰ κόρνα καὶ ἐπαναλαμβάνεται δύο φορὲς συνεχῶς, ἀναπτύσσεται καὶ καταλήγει σ' ἔνα point d'orgue decrescendo. Τὸ μέρος αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται διοιώς δύο φορὲς διπάταν ξανάρχεται τὸ πρῶτο μέρος κατ' ἀρχὰς στὴ πρώτη τοῦ φρόνιμα καὶ κατόπιν σὲ ⅔ alla breve. Ἄλλ' ἀμέσως ξανάρχεται ὁ τριμερὴς ρυθμός, τὰ Ἑγχορδα ἐπαναλαμβάνονταν τὸ πρῶτο ψίθυρο τοὺς, ὅταν ἔνα fortissimo ποὺ παρασύει δῆλη τὴν δρχήστρα μᾶς φέρει πρὸς τὴν Coda. Αὗτη 20 μέτρων μονάχα μῆκος, ἀρχίζει ἀπὸ pianissimo ἐνῷ τὰ τύμπανα κατ' ἀρχὰς καὶ κατόπιν τὰ Ἑγχορδα, μᾶς μαρκάρουν τὸ ρυθμό, παρασύροντα οὕτω δῆλη τὴν δρχήστρα πρὸς μᾶς γρήγορη κατάληξι.

* *

IV. Τὸ τελευταῖο μέρος τῆς Συμφωνίας *Finale-Allo molto Mi ♭ ⅔* ἀρχίζειν μὲ μᾶς γρήγορη εἰσαγωγὴ τῶν Ἑγχόρδων τὴν δρχήστρας, καταλήγει σ' ἔνα point d'orgue ἐπὶ τῆς συγχορδίας τῆς δεσποζόντης μεθ' ἔδδομης. Ἀφοῦ παρέλθει ἡ μουσικὴ αὐτὴ φράσις, ἔνα θέμα ἐμφανίζεται riamo καὶ piz. εἰς τὰ Ἑγχορδα, ἐπαναλαμβανόμενο σάν μᾶς ἀπίγηση ἀπὸ τὰ ξύλινα πνευστά.

Τὸ θέμα τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται σὲ λίγο ηὐξημένο εἰς δεύτερα, τώρα ἐκτελεῖται ἀπὸ τὸ δεύτερο βιολί μὲ τὰ λοιπὰ Ἑγχορδα σὲ μᾶς συνοδία μὲ τρίγχα, ἐνῷ μετὰ ξανακούεται τὸ 3dio θέμα ἀπὸ τὸ πρῶτο βιολί εἰς Ντο

μεῖς. Τὸ τέλος τοῦ θέματος διαδέχεται καινούργιο θέμα, τὸ δόκιον ὁ Μπετόβεν είχεν ἡδη μεταξειρισθῆ στὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Προμηθέως.

Τὸ θέμα αὐτὸν κατ' ἀρχὰς ἐκτίθεται ἀπὸ τὰ ξύλινα πνευστὰ καὶ κατόπιν ἀπὸ τὰ πρῶτα βιολιά. Τὸ κλαρινέττο παρεμβαίνει τότε καὶ ἐκτελεῖ τὸ αὐτὸν θέμα ἀλλὰ εἰς τὴν ὑπερχειμένη τρίτη, ἐνῷ τὸ φλάοντο, τὰ βιολιά, τὸ φαγγύτο καὶ τὸ κόρον ἐπαναλαμβάνουν τὸ πρῶτο θέμα ηὗημένο σὲ δεύτερα. Ἀφοῦ ὁ Μπετόβεν ἐπεξεργασθῆ μὲν μεγάλῃ ἐπινοητικότητα τὸ δύο αὐτὰ θέματα, ἀκολουθεῖ κατόπιν ἔνα Andante κατευναστικὸν καὶ ἥρεμο τὸ δοποῖν διαδέχεται ἔνας μεγαλοπρεπῆς δργασμὸς τῆς δργήστρας γιὰ νὰ ἐπακολουθῇσῃ καὶ πάλι ἡ γαλήνη. Τὸ Andante τελειώνει διαδεχόμενο ἀπὸ ἔνα ἀπότομο presto fortissimo ὃπου ἡ δργήστρα μέσα σὲ ὅλη της τὴ δύναμι μᾶς φέρει πρὸς τὸ τέλος, ὅστερα ἀπὸ μιὰ παραπεταμένη σειρὰ συγχορδιῶν τῆς τονικῆς.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

